

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

Komunikācija un izmeklējumi bērna redzes pārbaudē

A.Švede

LU Optometrijas un redzes zinātnes nodaļas un LOOA
kopīgā klīniski praktiskā konference
18.02.2018.

Kas ir bērns?

- Samazināta pieaugušā versija? **Viennozīmīgi NĒ**

Kas ir bērns?

- **Bērnu tiesību aizsardzības likums**

3. pants, 1. punkts: Bērns ir persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot tās personas, kuras saskaņā ar likumu izsludinātas par pilngadīgām vai stājušās laulībā pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas.

- ***Oxford Living Dictionary, Latvian***

Bērns – cilvēks dzīves pirmajā posmā (apmēram līdz 14 gadu vecumam).

Kas ir bērns?

- **Pacientu tiesību likums**

13.pants. Nepilngadīga pacienta tiesības

(1) **Nepilngadīga pacienta (līdz 14 gadu vecumam) ārstniecība pieļaujama, ja viņa likumiskais pārstāvis par to ir informēts un devis savu piekrišanu.**

Nepilngadīgam pacientam ir tiesības tikt uzklausītam un atbilstoši savam vecumam un briedumam piedalīties ar ārstniecību saistītā lēmuma pieņemšanā.

(2) **Nepilngadīga pacienta (no 14 gadu vecuma) ārstniecība ir pieļaujama, ja saņemta viņa piekrišana...**

(3) Ja nepilngadīgs patients (no 14 gadu vecuma) atsakās dot savu piekrišanu ārstniecībai, bet ārsts uzskata, ka ārstniecība ir šā pacienta interesēs, piekrišanu ārstniecībai dod nepilngadīgā pacienta likumiskais pārstāvis.

(4) Nepilngadīgam pacientam ir tiesības saņemt no ārstniecības personas savam vecumam un briedumam saprotamu informāciju.

Bērnu vecumu grupas

- līdz 2 gadu vecumam
- 3-4 gadu vecumā
- 5-7 gadu vecumā
- sākumskola
- pusaudži

Redzes pārbaudes īpatnības

- līdz 2 gadu vecumam – vairāk objektīvas, orientējošas metodes
  - 3-4 gadu vecumā
  - 5-7 gadu vecumā
  - sākumskola
  - pusaudži
- gan objektīvas, gan subjektīvas metodes

Redzes pārbaudes īpatnības

- līdz 2 gadu vecumam – vairāk objektīvas, orientējošas metodes
  - 3-4 gadu vecumā
  - 5-7 gadu vecumā
  - sākumskola
  - pusaudži
- gan objektīvas, gan subjektīvas metodes

Pieeja – piemērota konkrēta vecuma bērnam!

Līdz 2 gadu vecumam

- Paēdis un izgulējies
- Jārunā ar bērnu mierīgi, labi jūt intonāciju
- Izvairīties no straujām izmaiņām, izskaidrot saprotami savu darbību
- Bērns – vecākiem klēpī vai redzes lokā:
  - ✓ līdz apmēram 8 mēnešu vecumam – bieži nebaidās no svešiniekiem
  - ✓ pēc 8 mēnešu vecuma – uzmanīgāki ar svešiniekiem, bet ieinteresēti, ja atrodas vecāku tuvumā (sākumā māte, no 18 m.v. – jebkurš tuvs radnieks)

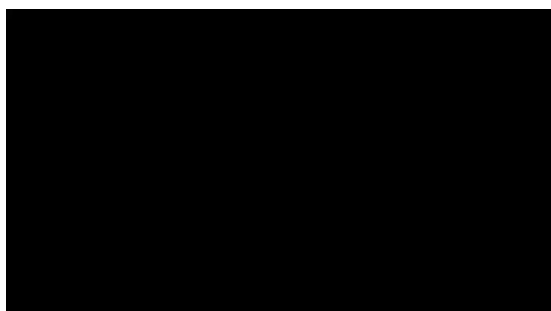

Līdz 2 gadu vecumam

- Pārbaudei jābūt ātrai
- Pārbaudes mērķis:
  - 1) Vai acis strādā kopā?
  - 2) Vai abas acis attīstās vienādi?
  - 3) Vai abas acis ir veselas?
- Testu secība – pēc situācijas

Līdz 2 gadu vecumam

<https://www.youtube.com/watch?v=Nr1gTHsGTxs>

<https://www.youtube.com/watch?v=ByXPVFnsdM>

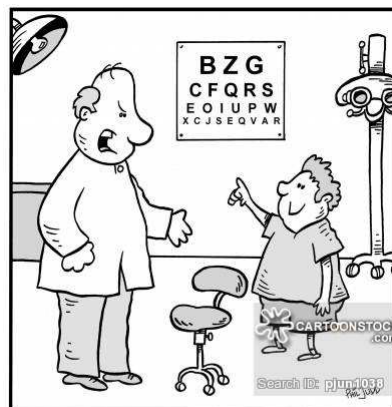
3-4 gadu vecumā

- Bērna izvēle – klēpī vai uz krēsla
- Acu kontakts (vienā līmenī)
- Ļaut bērnam apskatīt testus, aptaustīt
- Bērnām jājūtas komfortabli (iepazīšanās)
- Divpusēja komunikācija
- Jautājumi – saistīti un nesaistīti
  - ✓ Ko tu šodien darīji?
  - ✓ Kura ir tava mīļākā spēle/manta?
  - ✓ Ko tu šodien ēdi brokastīs/pusdienās?

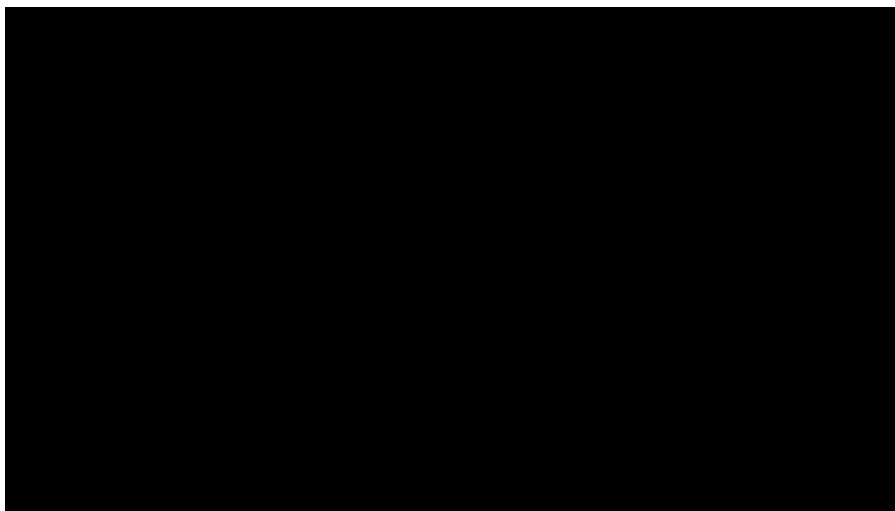
3-4 gadu vecumā

- Pārbaudes mērķis – redzes attīstība
- Izmeklēšana – mērķtiecīga spēle:
  - 1) Kā redz katru aci atsevišķi?
  - 2) Vai abas acis strādā kopā?
  - 3) Kāda ir abu acu refrakcija?
  - 4) Vai abas acis ir veselas?
- Testu secība – pēc svarīgākā (bērns ātri var nogurt un zaudēt interesi)
- Svarīgi – bērns vēlas atbildēt pareizi!

"No you can't take a copy home to prepare for your eye exam next week!"

3-4 gadu vecumā

<https://www.youtube.com/watch?v=pmA9h2vue5s>

5-7 gadu vecumā

- Ļauj jau justies kā lielajam – sēdēt pašam krēslā
- Aktīvi piedalās pārbaudē, viss interesē
- Divpusēja komunikācija
- Jāmotivē koncentrēties
- Atšķirīgs zināšanu līmenis – atšķirīga testu izvēle (attiecībā uz redzes asuma novērtēšanu)

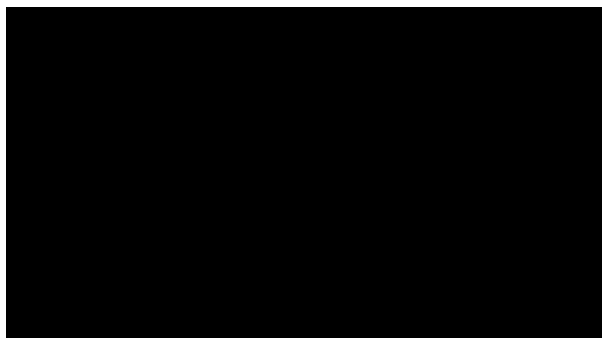

5-7 gadu vecumā

- Pārbaudes mērķis – redzes attīstība
- Izmeklēšana:
  - 1) Kā redz katra acs atsevišķi ar esošo/bez korekcijas?
  - (Var jau mēģināt “subjektīvo” korekciju!)
  - 2) Vai abas acis strādā kopā?
  - 3) Kāda ir abu acu refrakcija?
  - 4) Vai abas acis ir veselas?
- Testu secība – orientēta uz redzes asumu
- Svarīgi – bērns vēlas atbildēt pareizi!

5-7 gadu vecumā

<https://www.youtube.com/watch?v=e5KGgin700>

<https://www.youtube.com/watch?v=iLw9iYCAy88>

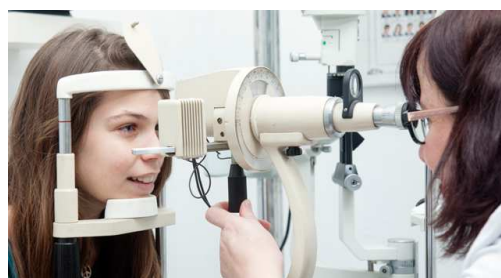
Sākumskola

- Jūtas kā lielais
- Grib visu saprast
- Daudz prasa un daudz grib zināt
- Jāskaidro, kāpēc ko darām
- Pārbaudes mērķis – redzes funkciju atbilstība normai (miopijas un tuvuma redzes problēmu veidošanās)
- Neprot vēl sasaistīt skolā piedzīvotās grūtības ar redzes problēmām – var izpausties kā uzvedības problēmas

Pusaudži

- Uzskata, ka jau ir pieaudzis
- Negrib izrādīt savas vājās vietas
- Pārbaudes mērķis – redzes funkciju atbilstība normai (miopijas un tuvuma redzes problēmu veidošanās)
- Pārsvārā spēj sasaistīt skolā piedzīvotās grūtības ar redzes problēmām
- Jāļauj bērnam arī piedalīties risinājuma izvēlē

Svarīgi – pareiza komunikācija!

- Uzmanības centrā – bērns
- Komunikācija ir vērsta uz bērnu, nevis tikai uz vecākiem
- Klausīšanās – sadzirdēt pateikto un nepateikto:
  - ✓ Atbildes uz jautājumiem
  - ✓ Bērna vērošana – ienākot telpā, apsēžoties, skaidrojot savas problēmas
- Bērns jāpaslavē, jāuzmundrina, jāapbalvo (pirmsskolas vecuma)
- **Pirmsskolas vecuma bērni: Ar vai bez baltā halāta?**

Nākotnes izaicinājums

- Kultūru atšķirības!

© bnpdesignstudio * www.ClipartOf.com/432973

Redzes pārbaude bērniem var būt
aizraujošs process!

